OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Pavel Martiník
Téma práce:	Teoretické aspekty daně z přidané hodnoty
Rozsah práce:	371040 znaků
Datum odevzdání práce:	29. 7. 2022

1. **Aktuálnost (novost) tématu**

Téma práce, tedy zaměření se na daň z přidané hodnoty a její teoretické aspekty, není nijak nové a je relativně často voleno studenty na mnoha právnických a ekonomických fakultách ve všech stupních studia. S ohledem na doktorské studium volil autor (minimálně podle názvu) spíše teoretický přístup, v čemž lze spatřovat jistou novost. Mnohá řešená témata mohou být též aktuální s ohledem na ne vždy dokonalou a neustále se v dílčích parametrech měnící právní regulaci daně z přidané hodnoty.

Autor předložil práci, ve které se zaměřil na problematiku spadající jednoznačně do oblasti finančního práva, ovšem s dílčími přesahy do dalších vědeckých oborů, zejména pak právní teorie, správního a civilního práva a také ekonomie. Vybrané téma je adekvátně zvoleno pro disertační práci v programu zaměřeném na finanční právo a finanční vědu. Práce má ve většině částí hodnotu teoretickou, je vědecky zaměřená a rozvíjí finančněprávní teorii. Není však možné opomenout ani praktické dopady díla. To se projevuje především v tom, že autor shrnuje mnohou dostupnou literaturu, která se váže k tématu. Mnohé pasáže považuji za velmi podrobný a v českém prostředí ojedinělý text. Tyto výsledky by rozhodně neměly zapadnout a měla by jim být věnována pozornost jak v teorii, tak v praxi. Je patrné, že se autor tématu, které zpracovává ve své disertační práci, dlouhodoběji věnuje. Na druhé straně, práce je poněkud nepřehledná a obsahuje i texty, které se k tématu nevztahují.

2. **Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody**

Daň z přidané hodnoty považuji za nejsložitější daň vybíranou v České republice, a proto je zpracování disertační práce na dané téma obecně považováno za náročnější. Pro důkladné zpracování právní regulace daně z přidané hodnoty se předpokládá velmi dobrá znalost daňového práva jako celku, jeho obecné části včetně daňové teorie. Tyto znalosti autor v práci osvědčuje, včetně polemik s jinými autory.

V práci naprosto postrádám metodologickou část. Autor výslovně neuvádí využité metody (snad s výjimkou úplného závěru) a způsob jejich využití pro dosažení cílů práce. Nicméně v úvodu říká, jaká je struktura práce, jak uvažuje a jak hodlá postupovat. Troufnu si tedy říci, že metodologická část je do jisté míry nahrazena. Z pohledu oponenta nejsou ke zvoleným postupům zpracování ani ke způsobům jejich využití výhrady. Obdobně zvolený styl ospravedlňuje i absenci zásadních literárních pramenů, které se týkají probírané materie.

3. **Formální a systematické členění práce**

Systematiku práce považuji za jednu z jejích slabin. Po teoretickém vymezení daně z přidané hodnoty v kapitole 2 následuje výklad k přenosu správy DPH prismatem principů daňového práva a analýza (podle oponenta; autor uvádí pojem historie) přenosu správy DPH na subjekty daně. Komparace v kapitole 5 není skutečnou komparací, ale více popisem. Úvahy de lege ferenda a závěr mohly být spojeny.

Mohu se domýšlet, že autor pro účely dokončení disertační práce spojil několik existujících textů sepsaných dříve a poněkud nedokonale je propojil a dopsal další spíše dílčí kapitoly (např. komparační část). Názvy podkapitol ne vždy odpovídají obsahu (např. 2.2.1).

Z formálního hlediska je práce sepsána ve spisovné angličtině, bez gramatických chyb (s výjimkou drobných překlepů a omylů v interpunkci). Terminologie, styl i sloh psaní jsou

adekvátní. Grafická úroveň je odpovídající. Autor využil vysoce nadprůměrné množství odborné literatury, kterou řádně citoval. Nerozumím, proč je seznam zdrojů členěn tak, jak autor zvolil; není důvod oddělovat elektronické zdroje od ostatních. V případě zákonů doporučuji uvádět „ve znění pozdějších předpisů", není-li třeba specifikovat účinnost jinak.

4. **Vyjádření k práci**

Úvod práce nepovažuji za vydařený. Beru jej jako informaci o tom, čemu se autor chce věnovat a do jisté míry jak bude postupovat. Dobrý úvod však musí obsahovat pregnantní vymezení cíle práce, což podle mého názoru odstavce 2 a 3 na str. 7, resp. odstavec 1 na str. 12 nesplňují. Asi nejlépe je vymezen cíl až mimo úvod v kapitole 2.5 na straně 32. Obdobně není jasné, zda hypotéza na str. 10 (odst. 6) je hypotézou pro celou práci, či pouze dílčí hypotézou vztahující se ke konkrétní kapitole. Ocenil bych také metodologii práce (viz výhrada výše) a vymezení základních literárních zdrojů, se kterými autor pracoval.

Ve druhé kapitole musím vyzdvihnout výklad ke konstrukčním prvkům daně. Autor se nebojí polemiky, své názory dobře odůvodňuje. Nemohu ovšem souhlasit s tím, že definici daně obsahuje § 2 odst. 3 daňového řádu (str. 14); jedná se toliko o vymezení pojmu pro účely tohoto zákona, ne o definici. Kapitola 2.2.1 jednoznačně směřuje do historie, ne k teoretickému vymezení DPH – název kapitoly je klamavý. To platí do jisté míry také pro kapitolu 2.3: namísto regulace de lege lata se vymezují jednotlivé formy příjmů veřejných peněžních fondů, které je možné shrnout pod termín „berně". Tímto kritizuji formu, s obsahem souhlasím.

Kapitola třetí se zaměřuje na přenos správy DPH prismatem principů daňového práva. Autor opět zabíhá velmi daleko od samotného tématu práce, když se snaží vydefinovat pojem „přenos": myslím, že se měl zaměřit na blízká právní odvětví a jít více po obsahu než po textu (typicky nepřenosná platební karta v trestním zákoníku, přenesení živočichů apod.). Samotný pojem je pak definován až na str. 39 (a znovu a podrobněji na str. 93) a troufám si tvrdit, že z předchozího textu není zcela jasné, proč je třeba tento pojem definovat (chybí pregnantní cíl práce a jasná hypotéza?). Následuje část ke správě daně; opět bych ocenil jen užší vazby na cíl práce, a to včetně analyzované judikatury. To platí i pro obsah daňověprávního vztahu. Následuje nejlepší pasáž celé disertační práce pojednávající o principech daňového práva. Je patrné, že autor má v dané oblasti nastudováno nemalé množství odborné literatury a dokáže znalosti převést do velmi kvalitního textového zpracování.

Čtvrtí kapitola opět není jen o historii přenosu správy DPH na subjekty daně, jak uvádí autor v nadpisu. Zahrnuje totiž souhrnné hlášení, reverse charge, ručení, zajištění daně, instituty nespolehlivého plátce a nespolehlivé osoby, kontrolní hlášení atd., tedy instituty, které jsou součástí regulace de lege lata. Kvituji dílčí závěry uvedené v kapitole 4.11.

Komparace v kapitole 5 je spíše slibem než realitou: komparačních pasáží je v textu minimum. Nadto není zcela jasně uvedeno, proč padla volba na Slovensko a na Francii. Není ani využita originální francouzská a slovenská literatura.

Oceňuji kapitolu s úvahami de lege ferenda. Autor se přitom zaměřuje zejména na institut ručení. Jistě mohla být tato kapitola spojena se závěrem, který je povětšinou již jen shrnující.

I přes výhrady uvedené výše autor prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru. Práce splňuje obsahové požadavky standardně kladené na disertační práce v daném oboru, nicméně výtek je poměrně mnoho. Nemohu opomenout ani fakt, že název práce ne zcela koresponduje s jejím obsahem; titul mohl být adekvátně upraven a zúžen.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Ano, s výhradami k nejasnému cíli práce
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Ano
Logická stavba práce	Ne, viz výhrady výše
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Ano, s výjimkou komparační části, kde absentují originální francouzské a slovenské zdroje
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Ano, s výhradou širokého názvu práce s ohledem na její obsah
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Bez výhrad
Jazyková a stylistická úroveň	Bez zásadních výhrad

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

Témata k obhajobě:

1. Cíl práce.
2. Budoucí role DPH v daňovém systému ČR.

V Brně dne 18. 10. 2022

oponent